

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLES AFFECTING THE STUDENT ASSISTANCE SYSTEM OPERATION
IN SCHOOLS UNDER CHACHOENGSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นรมน เกตรา^{1,*}, ลินดา นาคโปย² และ พรทิพย์ อ้นเกษม²

Naramon Phetra^{1,*}, Linda Narkpoy² and Porntip Onkasem²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding Author: Email: naramonphetra835@gmail.com

รับบทความ 11 ตุลาคม 2567 แก้ไขบทความ 10 พฤศจิกายน 2567 ตอรับบทความ 18 พฤศจิกายน 2567 เผยแพร่บทความ ตุลาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 317 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านการจัดสรรทรัพยากร 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน 3) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .760$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ 4) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ร่วมกันทำนายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ 58.40 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z'Y = .269Z_2 + .229Z_4 + .173Z_3 + .132Z_1$

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา, ผลกระทบ, การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) examine the level of school administrators' roles, 2) explore the level of the student assistance system operation, 3) determine the relationship between school administrators' roles and the student assistance system operation, and 4) identify school administrators' roles that affected the student assistance system operation. The sample consisted of 317 school administrators and teachers working under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 1 in the 2024 academic year. The sample size was also determined using Krejcie and Morgan's table and selected through multi-stage sampling. The research instrument for data collection was a set of 5-rating scale questionnaires, with the reliability of .98. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The research findings revealed that 1) school administrators' roles were rated overall at a high level, ranking by mean scores from high to low: Leadership, interpersonal relationship, supervision, monitoring, and evaluation, and resources allocation; 2) The student assistance system operation was overall at the highest level, ranking by mean scores from high to low: Promotion of student development, prevention and intervention for student problems, individual student profiling, student screening, and referral services for students; 3) The relationship between school administrators' roles and the student assistance system operation was at a high positive correlation ($r_{xy}=.760$), with the .01 level of significance; and 4) school administrators' roles affecting the student assistance system operation comprised leadership, resource allocation, interpersonal relationship, and supervision, monitoring and evaluation, could predict the student assistance system operation at 58.40 percent. The predictive equation could be written in the standardized score form as $Z'Y = .269Z_2 + .229Z_4 + .173Z_3 + .132Z_1$

Keywords: School Administrators' Roles, Impact, Student Assistance System Operation

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 4-6) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการดูแลให้มีมาตรฐานตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกันความปลอดภัย ได้รับความคุ้มครองจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและเด็กที่ไม่ประสบปัญหาซึ่งระบุไว้ใน หมวด 2 มาตรา 22 ถึงการปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (สำนักคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2546, หน้า 8)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้อย่างเป็นระบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน เพื่อส่งเสริม ป้องกัน แก้ไข และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย (อรรถพล สุนทรพงศ์, 2565, หน้า 69)

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานและกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยใช้หลักเกณฑ์ และหลักวิชาการ มาประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ รวมถึงวิธีการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทำงานจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษา และสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ (เบญจพร สุคนธร, 2565, หน้า 29) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการศึกษาของสถานศึกษาและเป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตามความมุ่งหมายของการศึกษา (นวนละอง สีดา, 2564, หน้า 44) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทที่จะช่วยให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้ และทำให้เกิดความร่วมมือของบุคลากร ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรางค์ บุญทอง, 2563, หน้า 3)

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2566 พบปัญหาในด้านกลยุทธ์และตัวชี้วัดเรื่องการเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน ประกอบกับสถานศึกษาจำนวนหนึ่ง พบปัญหาในเรื่องการเยี่ยมบ้านนักเรียน อาทิ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการให้ข้อมูลและไม่ให้ความสำคัญกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ร่วมกับครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา และหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีแนวทางการพัฒนา เรื่อง การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล เพื่อครูจะสามารถติดตามข้อมูลได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น ลดภาระค่าใช้จ่ายการเดินทาง ลดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2566, หน้า 35)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา และควรส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำไปสู่การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
4. เพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1
2. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ในการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษา วางแผน ทบพทวนนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการจัดการศึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นผู้ประสานงานประชาสัมพันธ์ สร้างความสัมพันธ์ สื่อสาร

สร้างเครือข่ายกับชุมชน อำนวยความสะดวก บริการ จัดสรรทรัพยากร และนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินจากความคิดเห็นของครู ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ผู้บริหารแสดงออกของบุคคลต่อกันในลักษณะการร่วมมือ การยอมรับซึ่งกันและกันกับทุกคนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีความเข้าใจกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะในการพูดโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตาม สร้างเครือข่ายและประสานงานกับชุมชนในการจัดท้าวสฤุอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก มีการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และทำงานร่วมกับบุคลากรภายนอกหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้บริหารมีพฤติกรรมแสดงออกของการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน แสดงออกถึงความเป็นผู้นำขององค์กรที่สามารถกระตุ้น ผลักดันและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำให้เกิดความศรัทธา เชื่อมั่น มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน สามารถทำให้บุคลากรเกิดความร่วมคิดร่วมทำในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามที่ตนต้องการอย่างเต็มความสามารถและเต็มใจ สนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษา

ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการให้คำแนะนำ โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดปฏิทินในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และเยี่ยมชั้นเรียนอย่างชัดเจน มีการประเมินผล การดำเนินงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการทำงานให้กับครูอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดเกณฑ์การประเมินของครูอย่างชัดเจน แจ้งผลให้ครูทราบ ผู้บริหารอธิบายผลการประเมินอย่างมีเหตุผลและยุติธรรม สนับสนุนให้ครูมีการตรวจสอบประสิทธิภาพในการสอนของตนเอง และประเมินงานของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูเกิดการปรับปรุงพัฒนาการทำงานต่อไป

ด้านการจัดสรรทรัพยากร หมายถึง ผู้บริหารเลือกสรรทรัพยากร ในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม จัดสรรเวลาให้ครู ส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นและเพียงพอ ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ จัดสรรงบประมาณได้อย่างคล่องตัว โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารมีความสามารถในการระดมทรัพยากรจากองค์กรภายนอก เพื่อการศึกษา รวมทั้งควบคุมดูแลบุคลากร การเงิน พัสดุ สถานที่ และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมือกับครูที่เกี่ยวข้องและบุคลากรภายนอก เพื่อสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ด้วยวิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียน โดยดำเนินงานตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลรายบุคคลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว โดยใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสม มีการบันทึกและนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ เพื่อคัดกรองนักเรียน มีการนำไปใช้ส่งเสริมการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีความต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนนำผลการวิเคราะห์มาจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีระบบการคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน มีการจำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ครูติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง สถานศึกษามีการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาได้รับการดูแลและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด สถานศึกษามีเทคนิควิธีการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับสาเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และมีแนวทางการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมกับปัญหา มีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้กลับมาเป็นนักเรียนปกติ มีการปรับพฤติกรรมนักเรียนให้ดีขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง สถานศึกษาให้นักเรียนทุกคนอยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นที่ยอมรับ ครูที่ปรึกษามีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีการพัฒนานักเรียนให้มีความภาคภูมิใจในตนเองและพัฒนาตนเองตามศักยภาพตามมาตรฐานของโรงเรียน จัดประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและโครงการพิเศษอื่น ๆ อย่างเหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง สถานศึกษามีกระบวนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็ว ส่งต่อภายในโดยครูที่ปรึกษาช่วยเหลือเบื้องต้น ส่งต่อนักเรียนให้ครูแนะแนว ฝ่ายกิจการนักเรียนช่วยเหลือและพัฒนาตามความเหมาะสม ส่งต่อภายนอก กรณีนักเรียนมีปัญหาซับซ้อนหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ขอกการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ประสานเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่น ๆ นัดวัน เวลา สถานที่ มีการบันทึกข้อมูล รายงานผลการติดตาม และประเมินผล สรุปข้อมูลการช่วยเหลือและผลการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลการพัฒนาการส่งต่อ มีการส่งต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เด็กอัจฉริยะ ให้ได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้น จนถึงขั้นสูงสุดเพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567

ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติการสอนระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีพื้นที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง และอำเภอบ้านโพธิ์

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นประเด็นดังนี้

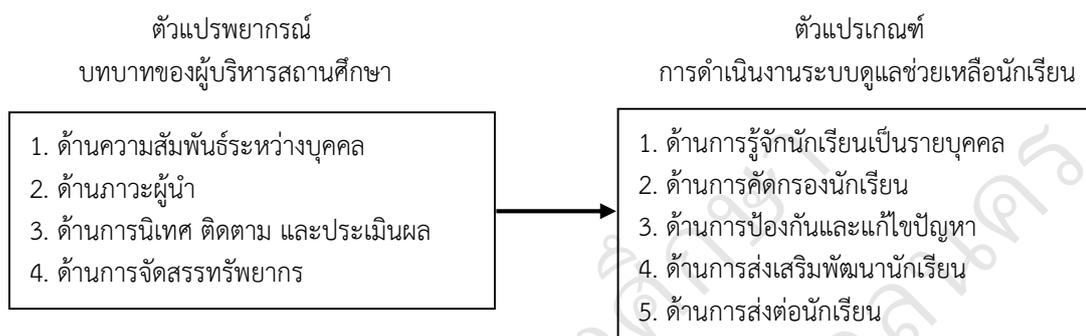
ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา ระเบียบ และงานวิจัยของประกอบด้วย มินซ์เบิร์ก (Mintzberg, 1973, p. 254 อ้างถึงใน สุภิญญา กองสวรรค์, 2564, หน้า 15–17), คนเชวิช (Knezenevich, 1984, pp. 16–18), แฟรเรนและเคย์ (Farren & Kaye, 1996, pp. 175–187), เดอร์ริค เมคโด (Derick Meado, 2016, pp. 209–210), สัมมา รุณิธย์ (2560, หน้า 55–57), ชัยเสฎฐ์ พรหมศรี (2561, หน้า 27–29), ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 13 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2564, หน้า 48–49), สุรางค์ บุญทอง (2563, หน้า 56), นวนละออง สีดา (2560, หน้า 7–8), ทรงพล เจริญคำ (2565, หน้า 16) และโคศิษฐา ศรีสมบัติ (2565, หน้า 78) ผู้วิจัยเลือกความถี่ตั้งแต่ 5 คิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป เพื่อนำมาประยุกต์ บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล 4) ด้านการจัดสรรทรัพยากร

สำหรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักวิชาการ นักการศึกษา และงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 13–20); สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2559, หน้า 17–23), กรมสุขภาพจิต (2560, หน้า 13), สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น (2560, หน้า 10), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (2561, หน้า 10–11), สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562, หน้า 183), อิตินัดดา สิงห์แก้ว (2562, หน้า 10–11), สุนทร โครพ (2563, หน้า 31–41), อากาศ แสงวงการ (2564, หน้า 25–32) และอรรถพล สุนทรพงศ์ (2565, หน้า 73–74) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 13–17) ประกอบด้วย 1) การรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา 4) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารทฤษฎี บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คน ครู จำนวน 1,655 คน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,792 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 317 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายอำเภอ โดยคำนวณเทียบบัญญัติไตรยางศ์ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน ครู จำนวน 292 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และ 4) ด้านการจัดสรรทรัพยากร

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา 4) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. บันทึกเสนอต่อบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด

2. นำหนังสือชี้แจงและสร้างความเข้าใจในเรื่องการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างและการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัย โดยข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

3. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้แก่สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามผ่านสื่อออนไลน์ และทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form เมื่อได้รับผลจากการทำแบบสอบถามผ่านทาง Google Form แล้ว ผู้วิจัยจึงตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป ในกรณีที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างแล้วยังได้ข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเองผ่านทางสื่อออนไลน์อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 317 คน คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1)	4.50	.61	มาก
2. ด้านภาวะผู้นำ (X_2)	4.53	.57	มากที่สุด
3. ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_3)	4.50	.58	มาก
4. ด้านการจัดสรรทรัพยากร (X_4)	4.44	.54	มาก
ภาพรวม (X)	4.49	.52	มาก

จากตาราง 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.53$) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ($\bar{X} = 4.50$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.50$) และด้านการจัดสรรทรัพยากร ($\bar{X} = 4.44$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (Y_1)	4.62	.52	มากที่สุด
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน (Y_2)	4.62	.50	มากที่สุด
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Y_3)	4.62	.53	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน (Y_4)	4.63	.52	มากที่สุด
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน (Y_5)	4.53	.49	มากที่สุด
ภาพรวม (Y)	4.59	.46	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 4.63$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.62$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.62$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.62$) และด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.62$)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X	Y
X_1	1.000					
X_2	.762**	1.000				
X_3	.734**	.857**	1.000			
X_4	.700**	.786**	.854**	1.000		
X	.847**	.937**	.947**	.916**	1.000	
Y	.645**	.724**	.719**	.701**	.760**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .760$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านภาวะผู้นำ ($r_{x_2y} = .724$) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ($r_{x_3y} = .719$) ด้านการจัดสรรทรัพยากร ($r_{x_4y} = .701$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($r_{x_1y} = .645$)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสามารถในการพยากรณ์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

ตัวแปร	b	S.E. _b	β	t	sig
ค่าคงที่ (Constant)	1.507	.154		9.797*	.000
ด้านภาวะผู้นำ (X ₂)	.199	.052	.269	3.825*	.000
ด้านการจัดสรรทรัพยากร (X ₄)	.198	.063	.229	3.163*	.002
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X ₁)	.113	.050	.132	2.254*	.025
ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X ₃)	.139	.070	.173	1.989*	.048
ค่าคงที่ (a) = 1.507					

R = .764, R² = .584, S.E._{est} = .300, F = 109.487, P = .000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับตามค่าอำนาจการพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ (X₂) ด้านการจัดสรรทรัพยากร (X₄) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X₃) และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X₁) โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R²) เท่ากับ .584 แสดงว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 58.40

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y' = 1.507 + .199X_2 + .198X_4 + .139X_3 + .113X_1$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'Y = .269Z_2 + .229Z_4 + .173Z_3 + .132Z_1$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วางแผน ทบทวนนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานสร้างความสัมพันธ์ สร้างเครือข่ายกับชุมชน อำนวยความสะดวก บริการ จัดสรรทรัพยากร และนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายที่ 3 ด้านคุณภาพ ในการพัฒนาส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีทักษะมีความรู้ความสามารถพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่างดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1, 2565, หน้า 25) สอดคล้องกับแนวคิด โศศิษฐา ศรีสมบัติ (2565, หน้า 46) กล่าวว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งของผู้บริหารที่กำหนดขึ้นในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ทรงพล เจริญคำ (2565, หน้า 16) กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารมีความแตกต่างกันไปตามแบบของผู้บริหาร มีพฤติกรรมเพื่อนำองค์กรสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด บทบาทสำคัญสำหรับผู้บริหารคือบทบาทความเป็นผู้นำ บทบาทของผู้รักษาระเบียบวินัย และบทบาทผู้ประสานงาน โดยจากผลการวิจัยดังกล่าวจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจือจิตร บุญมานอก (2564, หน้า 82) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการ

ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาทิน ลินชู (2565, หน้า 72) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงจันทร์ บัวเบา (2564, หน้า 49) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานเป็นกระบวนการที่สำคัญในสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 8) ระบุไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นขั้นตอน มีกระบวนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิด ฌ์ฐกิตต์ โมตรี (2562, หน้า 18) ซึ่งกล่าวว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล จำแนกภู (2564, หน้า 88) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 73) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ วาทิน ลินชู (2565, หน้า 146) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้การสนับสนุนหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด ฐานวัฒน์ อัญญภัทรอริยกุล (2563, หน้า 93) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา ด้านการประสานงาน ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางค์ บุญทอง (2563, หน้า 88) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรดา บุญหล่อวัฒนา (2561, หน้า 82) ที่ได้ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า จากสมการถดถอย $Z'Y = .269Z_2 + .229Z_4 + .173Z_3 + .132Z_1$ สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

4.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ (X_2) ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้มีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน สามารถกระตุ้น ผลักดันให้ครูรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ สร้างแรงจูงใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำให้เกิดความศรัทธา เชื่อมั่น มีทัศนคติที่ดีในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ อัจฉรา ศรีศิลป์สำราญ (2564, หน้า 1165) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ อัญทิรา วาติ (2561, หน้า 9) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี มีการจัดประชุมมอบหมายงานและความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นผู้กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วางแผนกลยุทธ์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักเรียนอย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อเสริมสร้างเด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ บุญทอง (2563, หน้า 56) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับ พัฒนฉัตร แซ่ภู (2563, หน้า 38) ศึกษา เรื่อง การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร ด้านการเป็นผู้นำ ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

4.2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสรรทรัพยากร (X_4) ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา ระดมทรัพยากรจากองค์กรภายนอก จัดสรรเวลาและส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเยี่ยมบ้าน ติดตามนักเรียน สนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นและเพียงพอในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สภาพปัญหา ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหา นักเรียน จัดสรรงบประมาณได้อย่างคล่องตัวและเหมาะสมในการติดตามข้อมูลนักเรียน โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ สุรางค์ บุญทอง (2563, หน้า 57) ซึ่งกล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดสรรงบประมาณเพื่อมาสนับสนุน จัดสรรเวลาให้นักเรียนได้รับคำปรึกษาในคาบโฮมรูม จัดสรรเวลาให้ครูเข้ารับการพัฒนาเพื่อช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการแข่งขันกีฬา โดยจัดหาอุปกรณ์เพื่อนักเรียน ตัดสินใจจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังคงสอดคล้องกับ นิสรา สิมพริกซ์ (2560, หน้า 21) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ จัดกิจกรรมตามความเหมาะสม จัดทีมสนับสนุน จัดหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา ศรีศิลป์สำราญ (2564, หน้า 159) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสรรทรัพยากร ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของวาทีน สินชู (2565, หน้า 137) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่สภวิทยเขตวิภาวดีรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดสรรทรัพยากร ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

4.3 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_3) ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และเยี่ยมชั้นเรียนอย่างชัดเจน มีการประเมินผลกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู แจ่งผลการปฏิบัติงานให้ครูทราบ สอดคล้องกับ วาทีน สินชู (2565, หน้า 145) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งคอยกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ อัญทิรา วาตี (2561, หน้า 80) กล่าวว่า ผู้บริหารมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ อ้นภู (2565, หน้า 96) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วาทีน สินชู (2565, หน้า 146) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตามผล ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

4.4 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1) ส่งผลต่อการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีการสร้างเครือข่าย และประสานงานกับชุมชน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก ทำงานร่วมกับบุคคลภายในและภายนอกหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ อัญทิรา วาตี (2561, หน้า 37) ซึ่งกล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการ ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก ประสานขอความช่วยเหลือจากนักเรียนและสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และสอดคล้องกับ อุไรรัตน์ พลพันธ์ (2558, หน้า 60) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วม ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ประสานและสร้างความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีน สินชู (2565, หน้า 144) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาภรณ์ อ้นภู (2565, หน้า 79) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชุมพรฉะเชิงเทรา พบว่า บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประสานความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย เรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ได้ร้อยละ 58.40 เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านภาวะผู้นำ (X_2) ด้านการจัดสรรทรัพยากร (X_4) ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

(X_3) ส่วนลำดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1) ผลการศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำมากที่สุด เนื่องจาก ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน กระตุ้น ผลักดันและสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำให้เกิดความศรัทธามีทัศนคติที่ดีในการทำงาน โน้มน้าวให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานตามที่ตนต้องการอย่างเต็มความสามารถและเต็มใจ ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย อันเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ให้การปฏิบัติงานสำเร็จผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้การสนับสนุนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นส่วนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มี 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านการจัดสรรทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .01 สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 58.40 กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาททั้ง 4 ด้าน ดังข้างต้น ซึ่งด้านภาวะผู้นำ เป็นด้านที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้าย คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารควรมีความสามารถสื่อสาร มีความเข้าใจกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีทักษะในการพูดโน้มน้าวให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตาม มีความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อนำไปใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2 จากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ควรสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสถานศึกษาต้องสร้างความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกสถานศึกษา

1.3 จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านการจัดสรรทรัพยากร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4 จากการศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านภาวะผู้นำ ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และด้านการจัดสรรทรัพยากร สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2.2 ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

2.3 ควรศึกษา บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2560). คู่มือหลักสูตรอบรมวิทยากรการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสำหรับบุคลากรสถานศึกษา และบุคลากรสาธารณสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ทีเอส อินเทอร์เน็ต.
- เจือจิตร์ บุญมานอก. (2564). แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัชวาล จำแนกภู. (2564). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดวงจันทร์ บัวเบา. (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ทรงพล เจริญคำ. (2565). การบริหารการศึกษา ทฤษฎี หลักการและแนวคิด. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์.
- ฐานวัฒน์ อัญภรณ์อริยกุล. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 33. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 8(2), 79–93.
- ณัฐกิตต์ ไมตรี. (2562). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุ่งคุชลาพิทยาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นิสรา สิมพริกซ์. (2560). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอมืองระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- นพรดา บุญหล่อวัฒนา. (2561). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นวนละออง สีดา. (2564). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เบญจพร สุคนธร. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 19(36), 52–64.
- ประภาภรณ์ อัญญา. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พัฒนฉัตร แซ่ภู. (2563). การบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 8(1), 41.
- “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก. หน้า 8. 24 กันยายน 2546.
- วาทีน สีนชู. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 19(36), 136–148.
- โคศิษฐา ศรีสมบัติ. (2565). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2560). คู่มือหลักสูตรอบรมวิทยากรการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง. กรุงเทพฯ: ทีเอส อินเตอร์พริ้นท์.
- สัมมา ธนินธ์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สุภิญญา กองสวรรค์. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 (พิจิตร). วิทยานิพนธ์ ค.ม. พิจิตร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุรางค์ บุญทอง. (2563). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชุมพร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนทร โครพ. (2563). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (2565). แผนพัฒนาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566–2570. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1.
- _____. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2561). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2562). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2563. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2562). *มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562)*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: อีเลฟเว่น สตาร์ อินเตอร์เทค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). *แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- อัจฉรา ศรีศิลป์สาราน. (2564). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (ครั้งที่ 14). 1163–1170. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อัญทิรา วาตี. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรรถพล สุนทรพงศ์. (2565). *ปัจจัยค้ำจุนที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อาภากร แสงการ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุไรรัตน์ พลพันธ์. (2558). *สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลของเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 9(2), 81–96.
- Derick Meado. (2016). *The Role of the Principal in Schools*. Retrieved from <http://teaching.about.com/od/admin/tp/Role-Of-The-Principal.htm>. September 12th, 2023.
- Farren, C. & Kaye, B. L. (1996). *Leadership role in the leader of foundation*. (3th ed.). New York: The Drucker foundation.
- Knezevich, S J. (1984). *Administration of Public Education*. (4th ed.). New York: Harper and Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Mintzberg, H. (1973). *The Nature of Managerial Work*. New York: Harper and Row.